RYGOS GARSAS

Politikos, visuomenės ir mokslo laikraštis.

Eina vieną kartą per savaitę.

Laikraščio kaina:

Mėnesiams	12	9	6	3
Rygoje	2 r. 25 k.	1 r. 75 k.	1 r. 15 k.	60 k.
Lietuvoje ir Rusijoje	2 r. 50 k.	1 r. 90 k.	1 r. 25 k.	65 k.
Svetimose viešpatijose	5 r. — k.	3 r. 80 k.	2 r. 50 k.	1 r. 30 k.

Vienas numeris 5 kap.

Apskelbimai. Vienai petito eilelei arba jos vietai ant pirmojo puslapio mokama 30 kap., ant paskutiniojo — 10 kap.

Redakcijos ir Administracijos adresas:

Ryga, Elizavetinskaja, № 24.

Tuo adresu reikia siųsti pinigai ir laiškai.

Permainant adresą, reikia atsiųsti 30 kap. ir senasis adresas; geriausiai bus pridėjus laikraščio juostelę.

Užsieniuose gyvenančius ėmėjus prašome siųsti pinigus per **Penktąją Rygos Savitarpinę Kredito Draugiją;** tik nesiųsti „money orderiais".

Siunčiant mums **rankraščius,** prašome ant jų parašyti: savo tikrąją pavardę ir adresą.

Neapmokėtų markėmis laiškų ir raštų Redakcija nepriima; netinkančių rankraščių Redakcija savo lėšomis negrąžina.

№ 19. Šeštadienis, rugpiučio m. 25 (7). d. 1909 m. 1 Metai.

„Rygos Garso" dalininkams.

Dar kartą primename gerbiamiems „R. G." dalininkams, kad teiktųsi įmokėti likusiąją pajaus dalį.

Pilnieji nariai.

Meldžiame gerb. korespondentų rankraščius siuntinėti užlipintuose vokuose, kaip paprastus laiškus, apmarkuotus, nės kitaip mes turime dvigubai mokėti.

Mums truksta žinovų.

Kas bandęs steigti kokią įstaigą, gerai žino, koks tai nelengvas yra darbas. Nekalbėsime apie nepaprastas įstaigas, maža težinomas. Paimsime paprasčiausias, — sakysime, vartotojų draugiją (sankrovą) arba skolinamąją kasą. Pirmiausia reikia žinoti, kokios tų įstaigų teisės, kokiu keliu išgaunamas leidimas, toliau — kaip sutvarkyti sankrova ar kasa, kokios užvesti knygos ir kaip jos vesti, iškur gauti (sankrovai) prekės ir t. t. Nedaug tėra tarp lietuvių žmonių, kurie nusimano apie šitas, kitur gerai pažįstamas ir pas mus jau įvedamas įstaigas.

Yra dar aukštesnės kategorijos reikalų. Iš įvairių įstaigų ir organizacijų, tarnaujančių žmonių gerovei kituose kraštuose, reikia mokėti pasirinkti įvykdinimui tarp musų tokios, kurios geriausiai tinka musų gyvenimo sąlygoms. Dėlto reikia žinoti, kokios įstaigos ir organizacijos vartojamos įvairiose šalyse, kokiomis sąlygomis ir kaip jos steigiama ir vedama.

Kur šitų dalykų žinovai tarp lietuvių?

Tokių žinovų, rodosi, permaža teturime. Dar blogiau, kad ir nesistengiame įgyti; bent negirdėti, kad butų rengiama tokie žinovai, ar butų matyti kame noras, pasistengimas tapti tokiais žinovais. Tuo tarpu be šitos rūšies veikėjų sunku laukti tikro šalies gerovės pagerinimo.

„Musų mokytiems ir besimokantiems žmonėms rupi vien teorijos" — gailėstavo prieš mane vienas ne iš paskutinių savo krašto mylėtojų. „Dagi tie, kurie ieško mokslo užsieniuose, mokosi tik „filozofijos", pasitenkina knygomis ar dažnai tiktai brošurėlėmis ekonomiškojo turinio, veda pažintį vien su tokiais-pat išeiviais, nesirupina pažinti tikrojo užsienių gyvenimo, nesistengia įsižiurėti į užsienių įstaigas, permanyti jų uždavinius, veikimą, gaunamąją iš jų naudą. Ir grįžta atgal su tuščiomis rankomis, nieko praktiško neišmokę, tik brošurėlių kišenius prisidėję".

Gal netaip blogai yra, kaip čionai pasakyta; man pačiam teko ilgiau pasikalbėti su vienu kątik sugrįžusiu iš užsienio, dargi kunigu, kurs kitaip buvo tenai sunaudojęs laiką. Tečiaus, negaliu pasakyti kitaip, kaip kad mes permaža tesirupiname praktiskais, kitų išbandytais įrankiais pakelti savo krašto gerovei.

Butų gera, kad musų moksleiviai, kurie ketina darbuoties tarp savųjų, bent kelintas pasistengtų tapti žinovais kokios nors šakos ekonomiškojo gyvenimo, susipažinti gerai su vedimu nors vienos kokios ekonomiškos įstaigos, įvykdinimu kokios tinkamos musų kraštui ir žmonėms organizacijos. Daug turime teoretikų su plačioms svajonėmis, bet neturime žinovų ir praktikų.

Dovanos man musų puikių troškimų jaunuomenė, kad aš kalbinu ją prie tokių siaurų studijų, prie taip maža garbės siulančio darbo. Bet iš ko gi laukti to, kas butinai šaliai reikalinga, jei ne iš jaunosios kartos, tautos vilties?

Čiabuvis.

Iš šalies žiurint.

Valdžia sumanė įtaisyti Kauno gubernijoje kelioliką žemųjų ukio mokyklų sodiečiams, bet pati sakosi neturint tam reikalui pakaktinai pinigų; todėlei kreipiasi į valstiečius, ragindama juos prisidėti savo pinigais prie šitų mokyklų išlaikymo. Pirmučiausiai buvę kreiptasi į Čipėnų valsčių, Panevėžio apskrityje. Čipėniečiai griežtai atsakę: jiems nereikią nei tos ukio mokyklos, nei jie jai duosią pašalpos. Iš tos priežasties kai-kurie vilniškiai laikraščiai papeikia čipėniečius ir ragina juos pasitaisyti, kol nevėlu.

Sumanytųjų valdžios žemųjų Kauno gubernijai mokyklų kursas busiąs p e n k i ų m e t ų, gi priimsią ten tik pabaigusiuosius pradedamąją mokyklą, taigi vyrukus metų 14—16. Išguldomoji kalba busianti rusiška ir t. t.

Tuojaus puola į akį tas kurso ilgumas. Penkeri metai!

Visi gerai žinome, kaip šiandien sodžiuje yra su darbininku. Juk pas mus, Lietuvoje, darbininkų sodžiuje labai maža. Dar moteriškų yra daugiau, nors ir tų skundžiamai, o vyrų sunku gauti.

Kaip tik jaunuomenė priauga, vieni pašmakšt į Prusus išlėkė, kiti į Ameriką išbėgo, treti į Kauną, į Vilnių, į Liepojų, į Rygą, į Peterburgą išsinešino; ukininkas, pasilikęs, su plotu lauko, dairykis į šalis, kaip apsiversi. Žinau parapijų Lietuvoje, kame kitados retas ukininkas nesamdė vyro, mergos, o šiandien dirba vienas su savo vaikučiais, nėsa pasisamdyti šeimynos negauna. O ir tie vaikučiai, girdėdami nuo kitų apie geresnį kituose kraštuose buvimą, taip-pat tvirksta, nenori dirbti, nenori klausyti tėvų. Ateina darbymetė, reikia šienas piauti, džiovinti, vežti, rugiai kirsti, vežti ir t. t.; ukininkas, neturėdamas gana darbininkų, dieną iš kailio neriasi, o naktį neužmiega iš rupesčio, kas bus ryto daryta, kad nepasilikus be pašaro, be duonos.

O metai pas mus dabar vis apiblogėjai — vos tik galai su galais susieina, gi daug kartų ir nesusieina, reikia į skolas bristi.

Pasistatykime dabar save tokio ukininko vietoje. Tėvas dirbo - skurdo ir stipriai prisivarė, kol sunui sukako 15—16 metų. Per tą laiką vaikas vasarą ganydavo bandą, žiemą eidavo rusiškon mokyklon. Ko jis ten išmoko, kas jį žino? O dabar jau darbininkas: jau pa- tėvui akėti, arti, šienauti, kulti, malti; žiemą nuvažiuos miškan — parveš malkų namų reikalams, užpelnys dar penkinę — kitą. Jau tėvui ir lengviau. Namuose prasimanys kokią meisterystą: tai kurpes padirbs, tai lovį iškapos, tai kirvakotį nudroš, tai šaukštą, tai kultuvę ir t. t. — vis tat nauda ukiui. Kitas ir pardavimui vieną - kitą daiktelį pagamins — tai jau pelnas namams. . .

Reikia pašakyti teisybę, kad šiandien labai mažai ukininkų vaikų tebaigia tas vadinamąsias sodžiaus mokyklas su rusiškąja kalba. Taip tik vaikščiojavaikščioja keletą žiemų, kol darbo nepadirba. . . Juk jau ir čia nemažas tėvų kantrybės išmėginimas.

Jeigu gi norėsi, kad vaikas mokyklą pabaigtų, vadinasi, kad išduotų tam tikrą egzaminą, tai turi leisti jį mokyklon perdėm — žiemą ir vasarą. O kas tada bandą ganys? Reiks samdyties, maitinti, dengti ir . . . duoti algą! O da ir mokytojui reiks padėkoti. . .

Ir tas nuo 20 dešimtinių ukininkui vos galimas daiktas. O ką jau bekalbėti po to dar apie penkmetę ukio mokyklą su išguldomąja rusiška kalba!

Na, stebuklais - nestebuklais, tegu, sakysime, jau sunus pabaigė tą m o k y k l ą su išguldomąja rusiška kalba — tai bus sukakęs lygiai 20—21 metų, kada reikia eiti karuomenėn. Ir išeis karuomenėn (jeigu kas nepakurstys pirmiau į Ameriką išdumti). Kas dabar užtikrins, kad tas sunus, pabaigęs ukio mokyklą su rusiškąja kalba, po 2—3 metų pareis ir ukininkaus ant 20 dešimtinių žemės? Jei jis laimingai atsitarnaus, veikiau pasiliks kur Tambove ar Kišineve, užmirš tėvus ir tėvynę ir taps saviems svetimas.

Ir dabar, valsčiau, duok dar šitai mokyklai 4000 rublių metams!

Ne aš neišdrįsčiau peikti čipėniečių. . .

Jeigu čipėniečiai nutartų duoti po 100 rublių stipendijos kas metas 5—10 akyvų, pamokytų jaunų ukininkų iš savo valsčiaus ir leistų juos į Daniją prie gerų ukininkų papraktikuoti po kokius 1—3 metus, tai aš tokiu jų nutarimu labai pasigrožėčiau.

Šitame sykyje jie išleistų metams tiktai 500—1000 rub., ir kada norėtų, tada galėtų paliauti davę stipendijas ir leidę ukininkus praktikuotų. Nauda, be abejo, butų valsčiui iš to labai didelė, nėsa ji įsiveistų pavyzdingų ukininkų-instruktorių, kurie veikiai išmokytų norinčiuosius vesti ukį ir organizuoties ukio reikaluose taip, kaip Danijoje. J. K.

Iš laikraščių.

Kaip yra gyvenančių musų brolių.

Brooklyne einančiajame laikraštyje „Vienybė Lietuvninkų" randame įdomų straipsnį, kame yra aprašytas Bostono lietuvių-cukrininkų buvimas. Paduodame čion keletą ištraukų: „Suaugusių bus 450—500, o su vaikais 700—800 žmogystų. Suaugusieji, išskiriant moteris, — visi cukrinių darbininkai. Dirba šiokiomis dienomis 12 valandų, š v e n t o m i s g i — 18. Jų uždarbis 16½ cento (33 kap.) valandai. Bet turinčių laimę dirbti visą laiką rasta tik 5 iš šimto; aplamai imant, gauna dirbti tiktai 8 mėnesius per metus. Gyvena prasčiausiose miesto dalyse. Nusisamdę po 3—4 kambarėlius, moka už juos 9—12 doliarų (18—24 rub.) mėnesiui. Šeimynos didelės, susikimšę, kaip silkės bose. Tokiuose gyvenimuose auklėjami, vaikučiai išblyškę, pamėlynavę. . . kandidatėliai difteritui, džiovai: Užgesta jaunuose meteliuose arba išauga luoši kunu ir dvasia. Tėvai kruvinai uždirbtus skatikus suvartoja girtuokliavimui arba kortomis pralošia. Paklausus, sakosi pragerią per dieną 30—50 centų (60 kap. — 1 rub.), bet yra tokių, kad geria ir geria per dieną, kaip žuvelės vandenį ir niekad neatsigeria; tik tuomet esti gana, kada gyvybės stygos nutruksta. . . Apšvietimas jiems nežinomas: iš 500 suaugusių t i k v i e n a s atrasta, ką skaito laikraštį, ir tai tik kada-ne-kada nusiperka. Iš šimto tiktai 7 tesurasta, ką moka rašyti, o 10—12 iš šimto temoka skaityti. Tiktai 10 iš šimto prisirašę į susišelpiamąsias draugijas. Tik 65 iš šimto priguli į parapijas; 35 iš šimto neina nei į bažnyčią ir visai nesimeldžia, nėsa nemoka melsties.

Tai toks — sako autorius — yra gyvenimas musų brolių, dirbančių minėtose dirbtuvėse.

Augina vaikus — sako toliau autorius —, bet iš jų neturės naudos nei tautininkai, nei socialistai, nei kunigai, pagaliaus, jie nebus nei geri amerikonai. 80% tautos narių nyksta diena po dienos iš musų tarpo. . .

Seniai išmirs, ir po kokių 30—40 metų liks tik apmirę lietuviški pudymai. Ir ką tada varžysimės? Lietuviškiems kunigams tada šiltų vietelių nebus, nėsa niekš nelankys lietuviškų bažnyčių. Tik rimtai pažvelkite, prabaštėliai, į ateitį. . . Jei norite tikėjimą jaunojoj kartoje išlaikyti, tai dirbkite, neveidmainaukite. Tautininkai, progresistai ir socialistai, jųs irgi atkreipkite akį į šitą klausimą Liaukitės kovęsi tarp savęs! Žinokite, jog netolymoj ateityje busite užtat nubausti. Visi sustokite ir padarykite savo darbų peržvalgą ir pažvelkite į ateitį! Pamatysite, kad bereikalo tarp savęs kovojate".

Tokiais žodžiais baigia savo rašta autorius.

Latvių partijos. Rygos latvių laikraščiuose pakilo karšti ginčai tarp pastoriaus Niedros ir žinomo veikėjo Veinbergo. Mat, p. Niedra apreiškė stačiai, jog latvių tauta nesant dar išsidirbusi vidutinio tautiškai-progresyviškojo branduolio, o tesąs, iš vienos pusės, be jokių pamatų tautoje socializmas, iš kitos gi pusės — atgalainis p. Veinbergo nacionalizmas Abi šitiedvi srovi teapsireiškiančios tiktai atskiruose luomuose, nestengdamos įkvėpti didžių tautos minių.

Tokiu apreiškimu p Niedra susikėlė (kas geriausiai patvirtina jo žodžių teisingumą) abiejų minėtųjų pakraipų laikraščius. Iš vienos pusės p Niedrą grumia „Rig Avize" (kraštutinių nacionalistų organas), iš kitos be pagailos užsipuola kraštutiniai radikalai. Tiktai viena „Latwija" griestai užstoja už tautiškąjį liberalą p Niedrą. „Latwija" labai pasidžiaugia drąsiu p. Niedros apreiškimu ir sako, jog toksai nurodymas idėjiškosios latvių tautos silpnybės dabar kaip tik esąs reikalingas. Abi kraštutini partiji stovinti dabar ginklus iškėlusi viena priešais kitą ir trukdinanti skleidimąsi tautos pajėgų, nėsa inteligentijoje nėsą to vidurėlio (branduolio), kurs sutaiko luomų priešingumus ir rodo tautos gyvenimui vieną bendrą pažangos vagą.

„Aišku — sako laikraštis —, jog nei vienai nei antrai kraštutinei partijai nėra skirta vesti tautos ta bendrąja vaga; tiedvi partiji turės pasikakinti smulkia luomine kova; gi tikrųjų politiškų laimėjimų tėra galima lukuriuoti tiktai iš tautiškai-liberališkojo latvių centro. Tuo tarpu jisai menkas ir silpnutis, tečiaus jam priguli ateitis, ir p—riaus Niedros tai nuopelnas, kad jisai nurodė, ką tasai branduolys (centras) ateityje privalo atlikti. Abi kraštutini partiji stengiasi nustumti „viduriečius" šalyn nuo veikiamojo lauko, bet ateis valanda, kada jie turės centriečių privengti Taip sako „Latwija".

Verta mums, lietuviams, taipo-jau padaryti šiokį-tokį analizą musiškių partijų, ar nerastumem panašumo į latvių.

* * *

Tulas p Lundbergis pirmeivių rusų laikraštyje „Rieč" ilgame straipsnyje aprašinėja savo, kaip jis sako, „bastymos" po Bulgariją. Jis atvaizdina Bulgarijos prigimtį, tautos budą, papročius ir t. t. Radęs bažnyčioje maža žmonių, sako: „Visuotinai sakant, Bulgarijos sodiętis nedievobaimingas. Inteligentai, pasigėrėdami ir pasididžiuodami mini šitą apsireiškimą. Gal tik iš priešginumo, bet man visą laiką nepatiko tas tikybinis tautos atšalimas Kad taip tikrai žmogus žinotum, jog jėgos, kurios traukdavo žmones bažnyčion, yra atradusios sau kitus kelius, kitą dangų? Kad tai butų tikra, kad tiktai dienines duonos maldavimas ir baimė persekiojimų versdavo žmones deginti smilkalus ir žibinti žvakes? . . Man pasidarė graudu ir liudna širdžiai ir kilo manyje noras užžibinti žvakę ir nusilenkti prieš Dievą, kurį garbinta, bet paliauta. . ."

Užsiminęs apie šių dienų bulgarų literaturą, p. Lundbergis sako: Aš stebėjausi, bet nesigerėjau. . . Čia skleidžiama vis pigųs leidiniai, brošiuros. Jaunuomenė. . . čia skęsta juroje smigių, perdrįsusių, lepių, vilių, nuodingų musų laiko raštų.

Perdaug modernizmo Perdaug vertimų. Tokio sunkaus peno nestengia apimti elementariniai, nesustiprėję, neišdirbę savu vertenybių smegens. Galima tikrai pasakyti, kad devyni dešimtdaliai perskaitytųjų knygų nesuprasta. . .

Kaip naujais rubais apsitaisę švaistosi O tikrosios reikšmės, tikrojo senųjų, išmėgintųjų vakarų žiedų kvapo nepastebėta. . .

Žmonijos idėjos nesiduoda taip lengvai ir laisvai pasisavinti. Veltui skubina Bulgarija, kaip karštas neužvežamas arklys, bėgti viena linija su kitais, prityrusiais didžiųjų kulturos lenktynių dalyvautojais. Berydama peną, koks tik paklįuva, tik dėlto, kad jisai su parašu „modernas", kaip neapžėlęs dar plunksnomis paukščiukas, tauta gali užbėgti ant pavojaus — išblaškyti jėgas, išeikvoti savus turtus. Bulgarų gaidos užpraduotos italų dvasia. Bulgarų spauda baisiai linkusi į sensacijas, nerimta, neliterariška. Lygiai mėgsta vaidus, mažmožius, betaktę, socialistų, kaip ir buržuazų organai".

Kažin, ar lietuviai nepanašųs į bulgarus, apie kuriuos su tokia pagaila atsiliepia p. Lundbergis? Pasilyginkime!

Kolera.

Kaip tiktai Peterburge valdžia paėmė savo rankosna kovą su kolera, tuojau ten ėmė mažinties ir apsergančiųjų ir mirštančiųjų skaičius. Liepos 22 dieną apsirgo tik 81 o mirė tiktai 7, kuomet ne taip seniai kasdien apsirgdavo iki 80 žmogystų, o mirdavo arti 40. Tą pačią dieną Peterburgo ligonbučiuose gulėjo jau tik 519 ligonių, kuomet ne taip seniai kasdien gulėdavo per 800 ligonių. Iš to galima numanyti, kad sostinėje kolera stipriai eina mažyn.

Užtatai kituose miestuose, o kai-kur jau ir sodžiuose ta baisi liga pradėjo smarkiai siausti. Serga ir miršta: Vitebske, Polocke, Novgorode, Jaroslavle, Rybinske, Jekaterinburge, Archangelske, Keme, Riazaniuje ir daugelyje kitų vietų. Jau yra apsirgę keletas ypatų Vilniaus gubernijoje; Kauno gi gubernijoje, neskaitant tų dviejų atsitikimų Šauliuose ir Radviliškyje, apie kuriuos minėjome pereitą kartą, daugiau per tą laiką dar nėra niekur pasirodę, bet jau veikiai gal atsirasti, nėsa gali užeiti iš Kuršės (Mintauja), iš Vitebsko gub. ir iš Vilniaus šono. Rygoje dabar kasdien apsergą vidutiniškai po tris, miršta po du. Per pirmąjį mėnesį nuo atsiradimo koleros Rygoje, t. y. nuo birželio 16 d. iki liepos 16 d., musų mieste yra numirę 21 žmogysta. Antrąjį mėnesį, kaip matyti, bus daugiau mirusių. Dabar Rygos ligonbučiuose nuolatai yra apie 80 kolerinių ligonių.

Rygos gyvenimas.

Pamokslai bažnyčiose:

Nedėlioje:

Šv. Pranciškaus — lenkiškas, kun. Dukalskis.

Šv. Alberto — lietuviškas, kun. Daugėlavičius.

Senojoj pamokslo nebus, nės taisymas dar nepabaigtas.

Guy de Maupassant.

Krikštynos.

—o—

Aš pats savo akimis mačiau vieną baisų, dangun šaukiantį atsitikimą, įvykusį per girtybę, ir visai netoli nuo šičion, Bretonijoje, viename sodžiukyje, šaly Klebontilčio

Aš tąsyk gyvenau savo nameliuose sodžiuje, ką a. a tėvas mirdamas buvo man palikęs. Jųs žinote tą lėkštąjį juros pakraštį, kame vėjas nuo ryto iki vakaro tarp uolų užauja, kame vietomis matyti didžių, stačių ir gulščių, akmenų, kurie kitados buvo vietiniams gyventojams dievaičiais, tartum kokie rustųs pavidalai. Man vis rodosi: štai jie tuo pakils ir patrauks per sodžių lėtai, sunkiai žengdami, kaip pritinka tokiems granito didžiuliams, arba pakilę nulėks, mojuodami didžiais akmeniniais sparnais. . .

O jura, apsiautusi visą akyplotį, ta šniokščiančioji jura, pilna tokių pat baisių akmenų, kurių viršunės kyšo iš vandens, lyg apsiputoję šunų snukiai: ji laukia tiktai aukų — nelaimingų žvejų!

Ir tie žmonės leidžiasi į baisią jurą, kuri, kilstelėjusi savo žalią nugarą, išvarto jų lėngvutes eldijas ir prarįja juos, kaip muses. Jie leidžiasi į jurą su savo eldijėlėmis, diena ir nakčia, drąsųs, smarkųs ir girti. Jie veik visuomet girti.

„Kol butelis pilnas — sako jie — tai dar matai akmenis kyšant iš vandens, o kaip dykas, jau jų nematyti".

Įeikite į jų grįteles. Niekados nerasite tėvo-šeimininko. Paklauskite moteriškės, kur dingo jos vyras. Ji parodys rankomis į juodą jurą, spiaudančią į krantą baltomis putomis. Jis vieną vakarą išplaukęs, mažumą perdaug įsigėręs, ir daugiau nesugrįžęs. Ir vyriausiasis sunus taipo-jau. Dar jos yra ketvertas vaikų, ketvertas stiprių gelfonplaukių vaikinų. Nepoilgo ateis ir jų eilia.

Taigi aš gyvenau sodžiuje, savo nameliuose netoli Klebontilčio. Laikiausi prie savęs tarną, seną matrosą, o į kitą galą buvau įleidęs vieną bretoniečių šeimyną, kuri, manęs nesant namie, saugodavo mano butą. Jų buvo trejetas: dvi seseri ir vienos juodviejų vyras, kurs prižiurėdavo mano daržą. Apie Kalėdas mano daržininko moteriškė pagimdė vaiką. Vyras atėjo kviesti manęs į krikšto-tėvus. Turėjau pasižadėti, ir tėvas išsiprašė iš manęs dešimtį frankų krikšto reikalams. Krikštynos buvo paskirtos antrąją naujųjų metų dieną. Jau visa savaitė, kaip buvo gerai pasnigę. Juros kraštas išrodė lyg begalinis mėlsvas uždangalas. Jura juodavo už baltuojančios lygumos; ji rodėsi įpykusi ant baltojo savo kaimyno ir įsibėgėdama vis mėgino pūlti ant jo. Krantas gi to visai nejuto: jis tysojo lyg pašarvotas — nei krust

Dešimtą valandą daržininkas su savo svaine ir dar su viena svetima moteriške, kuri laikė kudikį įvyniotą į uždangalą, pasibeldė į mano durįs.

Mes nuėjome bažnyčion.

Šaltis pyškėjo. Jisai skverbėsi per visas skylutes, jis traukė odą, tartum deginte degindamas. Man nėjo iš galvos tas mažas sutvėrimėlis, kurį įvyniotą nešė pryšakyje. Ta bretonų veislė tik tur-but geležinė maniau, — kad jie ką-tik gimę gali šitiek pakęsti.

Priėjome prie bažnyčios, bet durįs buvo užrakintos.

Matoma, kunigo dar nebuvo.

Žiuriu, musų moteriškė atsisėdo ant lipynės ir pradeda išvystyti kudikį

Sakau, tur-but, sušlapino vystyklą ar ką; bet ne: mątau, kad kudikį nuogą, visai nuogą laiko ant šalčio. Man pasidarė šiurpu. Priėjau ir sakau:

— Ar tamsta protą pabaigei! Sušaldysi!

Moteriškė ramiai atsakė:

— Nebijokite, ponuli! Maloningojo Dievo jis tur laukti visai nuogas.

Tėvas su teta tylėjo ir žiurėjo. Tokio, mat, esama čia papročio. Jei kas jo neužlaikąs, kudikiui galint atsitikti nelaimė.

Aš perpykau, ėmiau barties ant tėvo: sakau, eisiu sau palikęs, jei nepridengsite to silpnučio sutvėrimo! Neklauso. Tiktai moteriškė pasitraukė nuo manęs į sniegą. Kudikio kunelis tuotarpu visai pamėlynavo.

Jau aš buvau beeinąs šalyn nuo tų galvijų, štai pamačiau ateinant kunigą, su zakristijonu ir vaikpalaikiu.

Ar pribėgau ir pasipiktinęs pasakojau, kaip tie žmonės elgiasi su kudikiu. Jis neimaž nesistebėjo ir ėjo išlėngvo, kaip ir prieš tai.

— Su jais nieko nepadarysi — tarė — toks paprotys.

— Tai bent eime greičiau! — raginau aš, netekęs kantrybės.

Jis atšovė:

— Aš greičiau eiti negaliu.

Jisai įėjo į zokristiją, o mus paliko už durų. Mano kančia buvo didesnė už to kudikėlio.

Pagaliaus durįs atsidarė. Mes įėjome. Bet kudikis turėjo buti nuogas per visą ceremonijos laiką, kuri, rodos, tęsėsi be galo. Kunigas kalbėjo nesuprantamai lotyniškus žodžius. Jisai vos krutėjo; ir jo bąlta kamža šiurpino mane, kaip sniegas lauke. Kudikis raitėsi nuo šalčio ir duso nuo rėksmo.

Pagaliaus visa krikštyjimo ceremonija pasibaigė, ir moteriškė pradėjo sušalusį kudikį vynioti į uždangalą.

Kunigas tarė į mane:

— Eime pasirašyti po aktu.

Aš atsisukau į daržininką:

— Dabar eikite tuojau namo, tegu kudikis kuogreičiausiai sušįla.

Dar patariau jam, kas reikia padaryti, kad kudikis neapsirgtų plaučių uždegimu.

Jisai pasižadėjo išpildyti mano įsakymus ir nuėjo su svaine ir moteriške.

Nuėjau paskui kunigą į zokrastiją.

Kaip jau aš buvau pasirašęs, jisai pareikalavo iš manęs penkių frankų.

Jau buvau davęs dešimtį frankų tėvui, todėlei antrą kartą nenorėjau mokėti. Bet, pasiginčijęs valandėlę, išėmiau ir užmokėjau.

Parėjęs namo, tuojau įbėgau į daržininko butą pažiurėti, ar ko neatsitiko su kudikiu, bet jų nei vieno dar nebuvo namie; palikta šešiauninkė drebėjo nuo šalčio; dar nuo vakar ji nieko nebuvo turėjusi burnoje.

— Kur juos šimtas nunešė? — pustijausi aš.

Ligonė atsakė ramiai:

— Jie bus užėję išsigerti dėl bankieto.

Tokio, mat, buta papročio. Tada aš atsiminiau tą dešimtį frankų, kuriuos išsiprašė iš manęs daržininkas. Vieton bažnyčios jie pateko į smuklę.

Padariau motinai buljono ir liepiau pakurti židinį. Aš siutau iš piktumo ir baimės dėl to mažiulėlio. Ketinau išmesti juos iš trobos, kada atsiras. . .

Jau šešta, o jų dar nėra.

Aš liepiau savo tarną jų palaukti, o pats atsiguliau. Netrukęs užmigau, kaip mano matrosas.

Auštant pažadino mane tarnas, kurs padavė man šilto vandens skusties barzdai.

Tuo paklausiau.

— Na, o ką kaimynai?

Tarnas, kiek palukėjęs, burbtėlėjo:

— Ką, ponuli! Parėjo vidurnaktį, girtas, vos kojas pavelka, ir svainė taippat, ir ta jų viešnia. . . Tur-but, jie gulėjo kokiame urve, kad nepatėmijo, nei kaip kudikis numirė.

— Ar kudikis numirė?!

— Taigi, ponuli. Jie parnešę padavė jį motinai, o ta kaip pradės verkti! Tada jie ją nugirdė ir ji užmigo.

— Ar jie ją nugirdė?

— Nagi kaip, ponuli! Dabar ji visai bloga.

Aš umai apsivilkau, pasigriebiau lazdą ir nubėgau mušti tų visų galvijų žmonių pavidale... Šešiauninkė jau merdėjo, o šalia jos gulėjo pamėlynavęs kudikio lavonas. Daržininkas su svaine ir viešnia suvirtę knarkė šalia slenksčio. Aš mėginau atgriebti ligonę, kaip išmanydamas, bet apie pietus ji numirė.

(Galas).

Dėl Rygos parapijos reikalų.

17 „R. G.“ numeryje p. Julis mini apie dabartinio prabaščiaus nuopelnus. Aš gyvenu Rygoje jau viršaus per 15 metų, bet jokių nuopelnų visai nėsu matęs. Gal prabaščiaus nuopelnu galima paskaityti tą, kad jis čia prabaščiauja jau 25 metai? Mano nuomonė, jeigu jis čia išbutų ir 50 metų, ir tai dar nebutų nuopelno. Didelė parapijai nelaimė, jei blogas jos ukininkas: jis tik apleidžia ją, ir juo ilgiau jis ukininkaus, juo didesnė bus ta nelaimė. O čia mes ant kiekvieno žingsnio matome blogą ukininkavimą: kur dirva bloga, ten maža arba visai nedirbama o kur dirva geresnė, ten daugiau darbo dedama, o kitų dirvų (kaip lietuvių dirva) visai neariama, arba ariama labai nerupestingai, kad tik butų atmesta — dėl žmonių akių. Gal kas paskaitys prabaščiui nuopelnu, kad Rygoje, jam prabaščiaujant, pastatyta dvi skolose paskendusios bažnyčios? Ir čia nėra jokio nuopelno, nes 60 tukstančių katalikų negalėjo juk sutilpti vienoje mažutėje bažnyteleje. Galėjo čia buti jisai arba kitas, vis-tiek butų tos bažnyčios pastatytos; tiktai kitas butų, be abejo, išmintingiau padaręs ir nebutų tiek skolų pridirbęs. Jeigu žmogus, jaunas budamas, tiek tesugebėjo, tai dabar parapija tur buti labai atsargi, kad su musų praskolintomis bažnyčiomis neatsitiktų kokios nelaimės. Čia tur stovėti dabar prabaščius ne senis, bet energiškas, kad išbridus iš tų sunkenybių, kurios užgulusios musų parapiją.

Vėl-gi mes, lietuviai, privalome pagaliaus ištikro pasirupinti, kad musų, kaipo dauguomenės, teisės Rygoje ir kitose parapijos bažnyčiose nebutų po kojų minamos. Tiek Kemeriuose, tiek Maiorenhofe, tiek kitose bažnyčiose ir koplyčiose lietuviškai nieko negirdėti, nors bažnyčion susieina daugiausia musų žmonių. Visur viešpatauja lenkiška. O per ką? Per Rygos pralotą - senį. Reikia apie tat stipriai pagalvoti, o pagalvojus, ką tai daryti. . . Julio brolis.

„Provodniko“ pabrikas. Linolių skyriuje prie galandrų dirba 32 darbininku per abi partiji. Dienos ilgumas nėra nusakytas: kartais tęsiasi 12 valandų, kartais — 8. Dirba ant akordo. Akordo dienos mokestis - 65 kap., išimant mokymos laiką (dvi savaiti), ir deda iki 90 kap., bet to negreitai sulauksi. Akordo skirstymas procentinis: tarp senųjų ir naujųjų darbininkų skirtumas didelis — išeina dagi iki 8—9 rublių per dvi savaiti.

4/VII gaminant materijolą piaustomomis mašinomis, nežinia iškur (?) įkrito mašinpeilis ir sugadino kitus peilius. Užtat visus 32 darbininku nubaudė 1 rubliu kiekvieną; ir tie 16 darbininkų antros partijos, namie budami, turėjo mokėti lygiai su tais, kurie dirbo, kada nelaimė atsitiko. Ir visiems į knygutes irašė „už sugadinimą peilių 1 r. pabaudos“. Bet darbininkai tyli. . . Daugumas paskendę tamsybėje ir alkoholiuje. Rudolis.

„Kanklės“ persikrausto liepos 27 d. į kitą butą — Elizavetinskaja № 24, ten-pat, kur „Rygos Garsas“.

Kaip ikišiol, taip ir toliau „Kanklės“ vėlei suteikia „Žvaigždei“ vietą posėdžiams dovanai.

Rugpiučio mėnesyje prie knygyno, su „Rygos Garso“ pagelba, ketinama atverti viešą skaityklą. Plačiau apie tai bus pranešta vėliau.

Rugpiučio mėn. pabaigoje „Kanklės“ darys „mažąjį vakarėlį“ Uždauguvyje.

To vakarėlio įvykimas pavestą Petr. Janulevičiui. „Kanklių“ valdyba.

Iš „Pašalpos draugijos. Per posėdį liepos 19 d. įplaukė 244 r. 59 k.

Išmokėta pašalpos	6 r.	
„ mirusiems	50 r.	
„ ligoniams	15 r.	
Kitų išlaidų	6 r.	15 k.
Išviso išmokėta	77 r.	15 k.

Naujų narių įsirašė 11 ypatų.

Pataisymas. „R. G.“ № 18 skyriuje — Aukos „Žvaigždei“ praleista: Emilija Skebe 20 kap. ir A. Alkimavičius 11 kap.

Dėlei batų pavogimo užmuštas. Nedėldienio naktį, ant didž. Maskvos g. prie namų № 69 rado prie tramvajaus relių užmuštą žmogų. Pasirodė, kad tai ėsąs sielininkas Sokolovas. Jis gyvęno drauge su kitais sielininkais vienoje daržinėj prie minėtųjų namų. Kitiems draugams bemiegant, Sokolovas pavogęs vieno batus ir buvęs besinešąs, bet keli iš gulinčiųjų tai pajutę, Sokolovą sugavę ir visi ėmę jį taip mušti, jog tas vargšas tuojau ir nusibaigęs. Paskui nebegyvą išnešę ant gatvės ir padėję prie tramvajaus relių. Visi tie sielininkai esą suimti.

Iš Latvijos ir Igaunijos.

Revoliucijos atgarsiai. Rugpiučio mėn. 10 d. 1905 m. ant Daleno valsčiaus raštinės užpuolė ginkluoti apsimaskavę vyrai ir pagrobė mobilizacijos sąrašas, antspaudus ir blankus pašportams. Kalbėjo, kad tatai padarę du mokytoju, Šmitas su Godeliu, ir tulas Sėja su Svirkalu. Po spalių 17 d. manifesto prasidėjo Daleno ir Katlekalnio valsčiuose mitingai, kame daugiausia kalbėjęs studentas Leimonas, Šmitas, Godelis su Sėja ir dar du nepažinstamu is Rygos. Lapkričio 6 d. mitingas nutarė įtaisyti vietinę ginkluotų miliciją ir atstatyti visus vyriausybės valdininkus. Į milicijos burį tuo įstojo 500 vyrų. Tos milicijos vadovais buvo keletas iš viršuje minėtųjų ypatų ir dar apščiai žmogystų iš šalies. Šitie vadovai atstatė uriadninką, sušaudė vieną dešimtininką ir da vieną gyventoją. „Tautos milicija“ buvo dagi įgijusi kažin - kur armotą.

Kada prasidėjo reakcija ir užėjo šitą kraštą „baudžiamieji buriai“, daugelis šitų revoliucionierių išbėgiojo, kiti liko pagauti ir sušaudyti, o 50 ypatų buvo susekta ir patraukta karo teisman. Bet ir iš tų 14 pabėgo, ir teisman buvo pristatyta 36 ypatos, tarp tų keturios moteriškos.

Bylą nagrinėjo 5 dienas ir liepos 17 dieną išnešė nuotarmę. Pasmerkta: 2 katorgon 6 metams; 2 ištremti ant visados Sibiran, atėmus visas teises ir privilegijas; 2 tvirtovėn 2 metam ir 1 tvirtovėn 1 metam; kiti 29 išteisinti.

Vienas iš išteisintųjų buvo patrauktas antrą kartą, nėsa pirmąjį kartą, nors buvo pasmerktas myriop ir sušaudytas drauge su kitais, bet atsigavo ir pasveiko. Dabar teismas jo neteisė ir paleido, kaipo visiškai nekaltą.

Gramzdens. Baronas Korfas parsigabeno iš Rusijos vokiečių kolonistų ant savo laukų. Dabar jisai užsigeidė pavesti tiems vokiečiams ir vietinę bažnyčią. Vieną pristatė prie vargonų su dviem pagelbininkam — siuvėju ir dvaro pristovu, kuriuodu padeda anam giedoti, o nei vienas jie nemoka. Todėlei biauru klausyties jų muzikos ir giedojimo. Iš tos priežasties pakilo murmėjimas tarp parapijiečių-latvių ir, rodos, įvyks riaušės, jei tik baronas nesusipras pamesti varęs savo ožį.

Manevrai. Šių metų šito krašto manevruose dalyvaus 20-asis armijos korpusas. Karuomenė — pėstieji, jotieji ir artilerija — kelsis per Dauguvą; bet kelsis ne tam tikrais karo tiltais, o pasidarys plaustus iš medžiagos, kuri bus gaunama tose vietose, kame bus keliamasi. Ims valtis, laivelius, eldijas, sielius, lentas, bosus ir, kas tik laikosi ant vandens paviršiaus.

Gimnazistas, girtas budamas gerklę persipiovė. Tai atsitiko Majorenhofe. Vieną naktį, Rygos namų savininko L. sunus vėlai parėjęs namo jau įtraukęs. Tėvai-gi jo neleidę vidun, tada jis kišeniniu peiliuku persipiovęs gerklę.

Umai pakviestas gydytojas aprišęs žaizdą, ir vaikynas rasit dar pagysiąs.

Baustinas neatsargumas su šautuvu. Igaunijoje viename sodžiuje jauni vyrukai rodinėjo vienas kitam šautuvus — primuštus. Bečiupinėdamas vienas padirgino — pluptelėjo šuvis, ir 20 metų draugas, kurs priešai stovėjo, peršautas pargriuvo ant vietos negyvas. Jaunimas dažnai labai neatsargiai elgiasi su ginklais, iš ko iškila didelės nelaimės.

Iš Lietuvos.

Kaunas. Liepos 8 d. buvo šv. Kazimiero draugijos susirinkimas. Iš apskaitų matyti, kad narių šv. K. Draugija šiais metais turėjo: tikrųjų 237, amžinųjų 134 ir metinių 5,039. Draugija leidžia du laikraščiu: 1) „Vienybę“ ir 2) „Draugiją“, kuriuodu šįmet davę 3,351 rub. nuostolių. Draugija išleido šįmet visokių knygų — dvasiško ir svietiško turinio — už 23,604 rub. 29 kap. Iš knygų šį-met gauta gryno pelno 4,187 r. 80 k. Taigi knygos apmokėjo laikraščių nuostolius ir dar liko pelno 881 rub. 89 kap. „Draugija“ turint 600 su viršum ėmėjų, „Vienybė“ — 3500. „Vienybės“ Rygon einą 150 egz.

Gyvais pinigais Šv. Kazimiero draugija turint dabar 26,948 r. 37 k., gi su knygomis ir visu inventoriumi — 36,733 rub. 44 kap.

Kitiems metams pirmininku išrinkta prof. kun. Al. Dambrauskas, valdybos nariais — pr. kun. Skvireckas ir kun. Dogelis.

Tarp kito ko nutarta leisti pajuokos laikraštis.

— Iš sudarytų miesto valdybos sąrašų matyti, jog Kauno mieste gyventojų yra: lietuvių ir lenkų (drauge) 25,448 yp., žydų 32,628 yp., rusų 19,336 yp., kitų tautų 1,733 yp.

Turinčių nekilnojamą turtą yra: lietuvių 370, lenkų 185, žydų 719, rusų 163, kitų tautų 9. Visas lietuvių nekiln. turtas išnėša 310,720 rub., žydų — 3,116,901 r., rusų — 276,364 r., kitų tautų 685,310 rub.

Gi miesto valdyboje visi 4 rinktiniai esą lenkai; miesto tarybos patarėjai: 25 lenkai, 5 rusai, kitų tautų 3, lietuvių tik vienas, o žydų nei vieno.

Skrebotiškis (Panev. apskr., Kauno gub.). Skrebotiškio apylinkėje priviso vagių. Vieno mėsą ir taukus išnešė, antro — patalinę, drapanas, o trečių arklius išvedė ir pinigus išnešė. Patįs vos gyvi išbėgo. Praėjusias pusantros sąvaitės tris sykius atsikartojo. Vienas iš 4 į 5 liepos naktį Naimekšiunų kaime arklius mėgino vogti. Jau buvo viskas surinkta: keno ratai, keno pavalkai, kito vėl arklys, bet tapo sujudintas kaimas ir vagis turėjo išsiskirstyti.

Antras iš 6 liepos į 7 užpuolė ant vietinio mokytojaus p. M. Vasiliausko. Tą naktį mokytojaus nebuvo namie, tiktai jo pati su tarnaite. Vagis jau buvo pradėję lįsti per langą, bet kažin-ko pabugo. Mokytojaus pati labai pergandinta ir sunkiai serga. Trečias iš 9 d. liep. į 10 Užukapės kaime ukininko Mažuknos vagis išlaužė duris. Tą girdėdamas Mažukna, gulėdamas ant grįčios aukšto, užklausė „Kas čion?“ Bet vagis tuoj šovė, matyt, iš pištalieto (išplėšta dešinė pusė veido ir ausis peršauta). Vienas tuoj lipo ant aukšto kerte, nėsa Mažukna buvo kopėčias ant viršaus užsitraukęs. Mažukna, kraujais apsipylęs, išlindo per stogo skylę (kuri buvo užpuolikų išplėštą gegužyje) ir bėgo rėkdamas pas kaimynus; vagis vijosi užmušti, dar du sykiu šovė, bet nepataikė. Sujudinti kaimynai subėgo, bet plėšikai suspėjo pabėgti. Tečiaus išnešė keletą dešimčių rublių.

Dvi savaiti atgal vienas Skrebotiškio apylinkės vagilius tapo suimtas Žeimėje su Norių kaimo ukininko Petrukonies arkliu. Dabar sėdi Biržų kalėjime ligi teismo. Benebus vienas iš tos plėšikų kuopos? . . . — Gerai žinąs.

Vaškai (Panev. apskr., Kauno gub.). Dvarponio Bistremo, Gruzdžių dvaro savininko, miško sargas nušovė 8 d. liepos Vainėkonių kaimo piemenėlį, buk užtai, kad tas suleidęs savo gyvulius į mišką, kurie nuėdę atžalas. Tai žmogaus širdies kietumas, kaip akmuo! Čion da reikia pridurti, kad tas miško sargas jau antrą sykį taip padarė; už pirmąjį išėjo gerai; kažin kaip dabar išeis? Pažiurėsime. Gerai žinąs.

Mirtini žaislai. Laikraščiai praneša: viename sodžiuje Vilniaus gub. kaimynų vaikai žaidę ant pievos šalia grįčios ir, kaip tat tarp vaikų dažnai atsitinka, bežaisdami susivaidijo. Ir ką-gi? Vienas vaikų įbėga vidun, išsineša tėvo šautuvą, šauja į vaikų burį ir peršauja trejetą draugų ir draugių! Tėvo neatsargumas — laikyti primuštą šautuvą vaikams prieinamoje vietoje.

Iš visur.

Apšvietimas ir gerovė. Jau esame minėję, kad tarp Europos valstijų Rusijoje žmonės menkiausiai tėra apšviesti. Vienas mokslinčius dabar suskaitė kaikurių šalių turtus ir visą gerovę. Iš to suskaitymo matyti, jog turtingiausia šalis tai Jungtinės Amerikos Valstijos, nėsa jos lobis išneša 116 miliardų rub. Paskui eina Anglija, Prancuzija, Vokietija, o paskutinė iš tų šalių — tai Rusija: jos turtas teišneša tiktai 35 milardus rublių. Dar suskaitė, jog Rusijoje menkiausiai teuždera javai, kad čion žmonės maisto ir visokios naudos suvartoja mažiausia už visas šalis ir pagaliaus, kad Rusijoje žmonės labiausiai miršta. Kuomet N. Zelandijoje iš tukstančio per metus numirsta tik 9 žmonės, Anglijoje — 15 žmonių, Rusijoje iš tukstančio per metus kapuosna nueina 31 žmogus.

O gi nuo ko žmonės miršta? Iš bado, iš skurdo, nuo visokių ligų. Paimkime kad ir šitą pačią kolerą. Niekur jos negirdėti, tiktai vienoje Rusijoje ji siaučia. O peržiemavojo pačioje sostinėje — Peterburge. Reikia mums šviesos!

Slaviškasis prekybos rumas. Neseniai kai-kurie Rusijos didžpinigiai-komersantai sumanė įkurti Rusijoje tam tikrą įstaigą, vardu „Slaviškasis prekybos rumas“, kurio pašaukimas bus stumti visur kur prekyboje ir pramonijoje į pryšakį slavų, ypač rusų reikalus. Tarp sumanytojų skaitome tokius garsius vardus kaip, antai, visų Rusijos cukradarių draugijos pirmininko grovo Bobrinskio, Peterburgiškio nuskaitomojo-skolinamojo banko pirmininko Utino, Rusiškai-Kiniškojo banko direktoriaus Putilovo, Laisvojo laivyno pirmininko Radlovo, keleto samanotų V. Dumos atstovų Beto, prie įsteigėjų, gabenamųjų draugijų ir t. t.

Jau „Sl. Prek. Rumo“ įstatai yra įduoti pinigyno ministeriui patvirtinti. Ministeris labai pritariąs šitam sumanymui ir pažadėjęs į rumo darbavimosi plotą įterpti visus artymuosius rytus, taigi Balkanų šalis, Turkiją ir Persiją. Rumas ketina steigties ir savo banką, vardu „Rusiškai - Slaviškasis bankas“, kurs tečiaus stovėsiąs visai skyrium nuo rengiamojo „Slavų Banko“ čekų Pragoje.

Norima 1910 metais išeiti lygiomis. Pinigyno ministeris labai rupinasi, kaip čia apsivertus, kad kitus metus Rusija su pinigais išeitų lygiomis, kad nereiktų skolintiės pinigų užsieniuose. Ketama yra, tuo tikslu, įvesti tam tikrą mokestį nuo pelnų, t. y., kad kiekvienas mokėtų mokesčius sulyg savo pelno. Įvedus tą tvarką atsiras daug naujų mokėtojų, o ir dabartiniai mokėtojai turės daugiau mokėti. Ministeris tikisi, iš to išrinksiąs apie 40 milionų rublių.

„Juodasis“ susirinkimas. Pereitą savaitę užsibaigė stačiatikių vienuolių (minykų) susirinkimas, kurs įvyko anapus Maskvos „Sergijaus Lauroje“. Kaip visur, ir tarp vienuolių šiandien nebesama vienybės. Nedaug nei buvo susirinkę, o

kurie buvo, praleido laiką bespirgydami vienas kitam akis, besitrankydami per dantis. Rusų laikraščiai pašiepia „juodąjį“ susirinkimą, sakydami, jog vienuoliai daug ko prikalbėję: ir apie pelnus ir karves ir ape moteris, tiktai visai pamiršę užsiminti apie Dievą, ir apie jo prisakymus. Ir tas tikra teisybė — apie Dievą — Sutvertoją — Išganytoją, apie Jo Evangelijos mokslą kalbos juodajame susirinkime visiškai nebuvę.

Oru plaukomieji laivai Rusijoje. Peterburge dabar ruošia lėkti tris oru plaukomus laivus (dirižablius): vienas neseniai pargabentas iš Prancuzijos vardu „Rossija“, kitudu jau senu, bet naujai pertaisytu. Po kokių 10 dienų jau busią galima jais plaukti.

Skapų byla. Nikalajevo mieste piuties mėnesyje bus garsi skapų byla. Kaltinamieji vis turtingi žmonės. Yra kaltinama ir daug moterų. Apginėjais stos advokatai iš Peterburgo.

Maras. Uralsko srytyje pasirodė maras (džuma). Išviso jau numirė 11 žmogystų.

Pašalpos iš Amerikos. Rymo-Katalikų Lietuvių Susivienijimas Amerikoje nutarė paaukoti: 1) 1000 doliarų Senapilės moteriškajai lietuvių progimnazijai, 2) 300 doliarų lietuviškiems vadovėliams išleisti, 3) 120 doliarų Lietuvių Dailės Draugijai Vilniuje. Susivienijimas turi banke pasidėjęs 17,500 doliarų.

Amerikos Lietuvių Susivienijimas paaukojo: Vadovėlių konkursui 50 dol., 2) Vadovėlių išleidimui 100 dol., 3) Lietuvių Dailės Draugijai Vilniuje 100 dol., 4) Vilniaus universitetui steigti 200 dol.

Naujas laikraštis. Gavome № 1 laikraščio „Draugas“, kurs pradėjo liepos 12 d. n. k. eiti Wilkes-Barrėje (Amerikoje). „Draugas“ pašvęstas Amerikos lietuvių Katalikų reikalams. Adresas toks: 314. E. Market St., Wilkes-Barre Pa (N. America).

Svetimosios šalįs.

Austra-Vengrijoje dar neseniai pradėta rinkti atstovus parlementan (Reichsratan) visuotinu balsavimu. Valdžiai jau buvo nusibodę įvairių Austra-Vengrijoj gyvenančių tautų ikišiol rinktieji atstovai, kurie, sulyg valdžios nuomonės, parlemente varydavę perdaug tautišką politiką, perdaug stoję už tautų teises, pamiršdami visuotinai ekonominius šalies reikalus. Todėlei valdžia be ilgų ginčų sutiko ant reikalauto visuotino balsavimo, ir renkant šitą paskutinį parlementą (seimą) leista buvo balsuoti kiekvienam 25 metų sulaukusiam vyrui, nors jis butų be jokio turto ir be jokio mokslo. Šitokių išrinktieji — spėja valdžia — supras, kad visiems žmonėms reikia pirmučiausia gero buvimo, o tautiškųjų reikalų jie taip nežiurės dagi nesupras. . . Bet valdžios, taip manant, labai apsirikta. Šitie visuotinieji, taip sakant, rinkėjai išrinko ir pasiuntė į Austra-Vengrijos seimą dar smarkesnius tautininkus. Tautiškumas ypač apsireiškė tarp slaviškųjų tautų atstovų: čekų, lenkų ir kitų.

Valdžia buvo susiruošusi visą eilią ekonominių sumanymų apsvarstyti su šituo seimu, kaip antai: 1) pagerinimą buvio prekyboje dirbančiųjų, 2) nutiesimą įvairiose valstijos vietose geležinkelių vietinių gyventojų reikalams, 3) sutvarkymą naftos prekybos, kad žibalas perdaug nepabrangtų, 4) sumanymą apie tat, kaip sulaikius duoninių grudų pabrangimą. Be-to, buvo ketama padaryti sandermę su Rumunija ir su Bulgarija, kad jos apsimtų įgabenti savo pusėn Austra-Vengrijos išdirbinius. Šituo keliu valdžia norėjo parupinti valstijos viduje darbininkams žmonėms daugiau uždarbių.

Bet visi tie geri valdžios norai nuėjo perniek, kada ji pasisakė nenorint pakakinti kai-kurių slaviškųjų tautų geidavimų. Taip, antai, nepanorėjo duoti neseniai prikergtom prie Vengrijos Bosnijai su Hercogovina autonomijos, ir t. t.

Tuomet visuotinai išrinktieji slavų atstovai susitarė visi išvien ir netvirtino nei vieno valdžios sumanymo, nors jis butų ir geriausias. Tąsėsi - tąsėsi. Mato ministerių pirmininkas Bienertas, kad neperlauš slavų atstovų, ir patarė ciesoriui Pranciškui - Juozapui kuogreičiau paleisti parlementą pasilsėti. Taigi parlementas liko paleistas iki rudens, nors dar nebuvo tikrasis vakacijų laikas atėjęs.

Mat, Austra-Vengrijos konstitucijoje yra vienas ląbai valdžiai pavirkus kablys, ant kurio ji sunkiose valandose visuomet gali užsikabinti. Tas kablys — tai § 14 konstitucijos, kurs duoda valdžiai teisę ypatinguose sykiuose paleisti seimą ir valdyti šalį be seimo. Austra-Vengrija prie ministerių pirmininko grovo Badenio nuolatai naudodavosi šituo 14-tuoju paragrafu.

Gal dabartinis ministerių pirmininkas p. Bienertas taip-pat pamėgins valdyti Austra-Vengriją kokį laiką be seimo. Pažiurėsime, ką parodys ruduo.

Išpanija. Iš priežasties nelaimingos karo pradžios su Maroku, išpaniečiai versdami užtat kaltybę ant vyriausybės, kurios jau taip neapkenčia, buvo pakėlę maištą, kurs dabar esąs jau apmalšintas. Laikraščiai praneša, kad maištininkai smarkiai puolęsi ant vienuolinų (kliošto-rių), kurių Išpanijoje yra labai daug, ir sudeginę jų viršaus per trisdešimtis. Pradžią maištui padarė didžiausias ir turtingiausias Išpanijos miestas — Barcelona.

Savo žaru valdžia siunčia karuomenę Afrikon ir neketina liauties mušusis su Maroku.

Žinovai pranašaują, kad Išpanija nieko marokiečiams nepadarysiant. Jau kad prancuzai anąmet prikišę daug milijonų ir gyvybių, pagaliaus turėję nešinties lauk iš Maroko, tai girdi, silpnai ir bėdinai Išpanija ir labai blogai gali karas pasibaigti.

Kaip dabar matyti, jeigu tik tą karą valdžia visai pralaimės, tai jau Išpanijoje butinai pakils revoliucija.

Persijoje, sulyg laikraščių pranešimų, prasidėję vėl maištas. Dabar naujoji valdžia pradėjo naikinti senojo šacho šalininkus: smerkia ir žudo juos. Gi anie savo keliu gundo ir kelia žmones prieš naująją tvarką. Bet Liachovas su kazokais tuo tarpu einąs už naująjį šachą ir grumiąs maištininkus. Karuomenė, kurią Rusijos valdžia yra išsiuntusi Persijon, dar negrįžta. Matyti, laukia, kas toliau Persijoje darysis. . .

Švedijoje — visuotinas streikas. Prasidėjo nuo darbininkų. Dabar visos profesionalinės sąjungos nutarė prisidėti prie streiko.

Atviras laiškas p. Žemkalniui ir Ko.

Nyku ir šiurpu darosi, matant, kas pas mus darosi.

Patįs apsiskelbiame laikraščiuose pirmutinių, prakilniausių ir vienatinių darbų autoriais; patįs juos laikraščiuose giriame.

Kitų darbų nekenčiame nei po akių, ne tai, kad jais, kaipo bendros Tėvynės vaikų darbavimosi ženklu, nesidžiaugiame, kaip tat pritinka kiltos dvasios vyrams. Pavydas užviešpatavo mūsų sielą. Paturę apie kitų darbus (konkurenciją), nesusivaldome iš apmaudo ir jei tik įmanytumem, ir tuos darbus, ir tuos žmones pragaro dugnan nugramzdintumem, kad apie juos niekas nei minėte neminėtų; patįs gi vieni atsistotumem aikštėje, kaipo prakilniausių, pirmutinių ir vienatinių darbų autoriai, reikalaudami užtat sau garbinimo. . .

Liudni . . . ką sakau? . . . ne liudni, bet stačiai ligusti ir pavojingi apsireiškimai mūsų jaunoje visuomenėje.

Sapienti sat!

Jurgelis.

P. S. Šį savo laišką buvau nusiuntęs „Vilties“ redakcijai, bet ji maloniai priėmusi pilną apmaudo ir ironijos p. Žemkalnio atsakymą, visai ne ant temos duotą (neprirodė, kad jo „Birutė“ — tai vienai-vienas muzikalinis veikalas), mano laiško neišspauzdino; labai gaila, kad „Viltis“ pritaria ne reikalui, bet ypatų malonumui.

Knygos atsiųstos redakcijai paminėti.

1. *Maldos galybė.* Istoriskas piešinys IV šimtmečio krikščionybės. Lietuvių kalbon išgulde P. B. Chicago, Ill. Turtu ir spauda „Kataliko“ 3244 S. Morgan St. 1909. Pusl. 74.

2. *Gegutė.* Eilėmis parašė K. Stiklelis. Plymonth, Pa. Spauda ir lėšomis „Vienybės Lietuvninkų“. 1907. Kaina 10 centų. Pusl. 16.

Redaktorius ir leidėjas:

Jurgis Linartas.

Waldschlesschen. Märcinis alus.

Nėra gardesnių papirosų, kaip
„Cadeau“ (Kado) ilgojo formato.
10 pap. — 6 kap.
25 „ — 15 „
Draugovė S. Gabai, Maskvoje.

A. Glikmano
Dantų gydykla
Suvorovo gatvė № 40 b. 2.
Gydo, deda plombas ir traukia dantis ir jų šaknis, be jokios sopės. Įstato dirbtinius dantis su plastinkomis ir be plastinkų. Priima nuo ryto 9-tos val. ligi vakaro 9-tos val. Mokėsi ir praktikavo Berlyne. P. 1

DANTŲ GYDYTOJAS
L. Broido,
Gertrudos ir Šaltinio g. kumb., įėjimas nuo Gertrudos gatv. № 64, 1 trepai.
Gydo, deda plombas ir traukia dantis be sopės. Įstato dirbtinius dantis.
Priima nuo ryto 9-tos val. iki vakaro 9-tos val.
Konsultacija 30 kap. Darbininkams ir jų šeimynoms pusė kainos. P. 52—1

Pirmosios rųšies iš geriausių tabokos lapų
„Cadeau“ (Kado) ilgojo formato.
10 pap. - 6 kap.
25 „ — 15 „
Draugovė S. Gabai, Maskvoje.

Rygos Lenkų
Pašalpos Draugija „Pszczola“ (Bitė)
liepos 26 d. 1909 m.,
blogam-gi orui pasitaikius, rugpiučio 2 d. š. m.
rengia
išvažiavimą žalumynuosna
į EDINBURGĄ, „Jaunzem“ sodybon.
(Pakelėj apsistojimas Bolderaa).
Važiuos iš Rygos nuo pontonų tilto prieplaukos lygiai 11 val. ryt, o sugrįš 2 val. nakt.
Muzika. Šokiai. Konfetti. Amuro pačta. Iliuminacija. Bufetas.
Mokestįs (prisk. labd. rinkl.): A. skaitant ir kelionę, ten ir atgal: nariams-vyrams 60 kap., narėms-moterims 50 kap.; svečiams-vyrams 70 k., viešnioms-moterims 60 kap, vaikams iki 12 metų 40 kap. B. Edinburge įeinantieji moka: nariai-vyrai 30 kap., narės moterįs 25 kap., svečiai-vyrai 40 kap., viešnios-moterįs 30 kap., vaikai iki 12 metų 20 kap.
Biletai išanksto gaunama pas p. p. Malinovskį (Karvelių g. 19, but. 4), Dravinskį (Šaulių g. 4), Stankevičių (Šaltinio g. 47, miltų kraut.) Mickanevskį (Kalkių g. 25, tabakos mag.) ir išvažiavimo dieną ant prieplaukos.

Siuvėjas lietuvis
priima užsakymus ant civilinių, forminių ir kunigiškų rubų vidutinėmis kainomis.
J. Žigas.
RYGA.
Korabelnaja gatv. № 22.
S. 13—3

Antano Biliuno
Dešrų pabrikas.
Superka piaunamuosius gyvulius, parduoda sveiką mėsą, gardžius kumpius, visokias dešras ir t. t.
Ricerių gatvė, savi namai, № 92, telefonas № 2499.
Skyrius: Didįsai turgus (Padauguvyje), sankrova № 100.

Meldžiu tėmyti!
Grabai. Grabai.

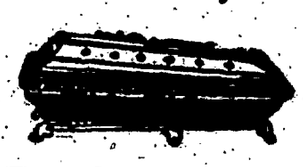

P. Ozolino,
Rygos grabų pabrikas
apdovanotas aukso ir sidabro medaliais ir garbės diplomais.
Pasiulo visokių puikių grabų: metalinių, ąžuolinių, gelumbe apmuštų ir lakieruotų, taip-gi ir kapams suolų
labai pigiai.
Pabriko sąkrovos: Rygoje — Aleksandro gatv. № 97 ir Ricierių g. № 4, priešais miesto ligonbučio. Volmere — Rygos g. № 32.
S. 16—7

Reikia tarnaitės prie vaikų ir darbininko mebliams išnešioti. Kreipties: Pr. Štuko meblių magazin. Berg-Bazare, įėjimas nuo Elizavetinskosios g. № 85a. 0

!!! Šokėjų atydai !!!
Nuo rugpiučio mėn. įsikuria Gertrudos g. № 60, b. 3
Nauja šokimo mokykla.
Šokti bus mokoma pagal naujausios Paryžiaus metodos. Lietuviams specijališki kursai.
Kainos vidutinės. Su pagarba
Segall.
P. S. Norintieji gali užsirašyti ir dabar: Marijinskaja № 53, b. 9: nuo 3—4 val. popiet, 8—9 val. vakarą. Sulyg noro bus mokama ir nedėldieniais. S. 7—7

F. Štuko.
Specijališka meblių dirbtuvė ir krautuvė.
Elizavetinskaja gatv. № 85-a, Bergo bazare.
Telefonas № 8708.
Dirbtuvė už savo dailų darbą 1907 m. gavo pagyrimo diplomą, o 1908 m. — medalį.
Krautuvėje gaunama pasirinkti puikiausių meblių, visokio didumo zerkolų, krasių ir kresių, šėpų, komodų, lovų, taip-pat ir minkštų meblių garniturų, ir visa tat pigiomis kainomis.

H. Hempelio ir Ko. spaustuvė, Rygoje, Stiprumos (Krepostnaja) gatvė № 7.